

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Издавач

Архив Југославије

За издавача

Миладин Милошевић, в. д. директора

Главни и одговорни уредник

Миладин Милошевић

Аутори изложбе и каталога

Душан Јончић

Јелена Ђуришић

Уводни текстови

Миладин Милошевић

Фотографија на корици

Иво Андрић, вицеконзул Краљевине СХС у Букурешту, 1922.

ISBN 978-86-80099-38-5

Објављивање каталога омогућило је Министарство културе, информисања
и информационог друштва Републике Србије

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Аутори изложбе и каталога

**Душан Јончић
Јелена Ђуришић**

Београд
2011

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Иво Андрић је провео у дипломатској служби Краљевине Југославије 21 годину, у периоду 1920–1941. Једанаест година касније, 1952. у својој бележници, о дипломатији и дипломатама записао је следеће:

„...Нисам прочитао много од оног што је писано о дипломатском позиву, али све што сам прочитао изгледало ми је површно и недовољно. И ја бих био у великој неприлици кад бих морао да дам одређену дефиницију и битне карактеристике тога позива. Само на негативан начин могао бих да кажем нешто о њему. И само на основу искуства.

Не само да дипломатија 'није за сваког' него се може слободно рећи да је мали број људи који заиста имају дара и знања за тај посао. Наравно, много је теже рећи какви су или какви би требало да буду ти људи. Но покушајмо.

То су људи добре али једноставне памети, људи упрошћене и ограничене осетљивости и хладна срца, али не и лишени срца и без сваке осетљивости, способни за претварање, али не затворени и тајанствени, још мање подли; снажни, али не груби; брзи и одлучни, али не преки и брзоплети; стварни, трезвени, али и суви и досадни. Они треба да знају доста, али на том што знају не смеју да се виде трагови учења и педантерије, а својим знањем треба да пријатно изненаде па можда и задиве оног са ким говоре, али да га никад не збуне, не увреде и не постиде њиме. Исто тако је и са њиховом храброшћу; треба да је имају, и да је сигурна и добра, али да је испољавају само у крајњем случају и да је носе као што се носи оружје за које сви знају да га имате, али га не показујете. Морају да имају и маште, али само у одређеној количини, колико да човек види сваку ствар са свих страна и са свима њеним могућностима и непосредним последицама; све што је више од тога опасно је по њих и штетно по службу коју врше.

Ко да утврди и поброји шта све морају да имају они који хоће да се посвете тој служби? Треба бити многострук и једноставан. Не бити личан, али бити природно

поносан, чак и горд понекад: не презирати ситнице (нипошто, и ни у чему!) али умети се задржати негде на границама ситничавости и педантерије; бити савестан у свему али без претеране ревности; ценити тренутак и увек се користити њиме, али умети оставити времену да врши своје дејство; имати многа и разноврсна интересовања за људе, предмете, уметности, игре и разоноде али се не препустити страсти ни присности у којој човек заборавља потпуно себе; бити мало човек али не бити никад нечовек; бити спреман на све и способан за све, али не бити бездушник ни чудовиште. То у ствари значи: живети стално на два плана, на логичном, човечанском, и на службеном, нељудском, али никад ничим не показати и никоме не одавати на ком се плану у том тренутку налазите, или још боље, ни сам не бити потпуно свестан тога, што је најсигурнији начин да се нећете одати.

Укратко, треба бити човек нарочите врсте а нимало не личити на то; него увек и у свему имати изглед обичног, просечног човека. Стотину способности треба имати, али строго и на сто начина дозирањих. Уопште би се за ту врсту људи могло казати да је њихова способност више у добром и правилном сразмеру између разних особина него у вредности тих особина самих. Отприлике тако да свака поједина од њихових особина буде осредња а целина коју оне чине да буде оригинална и изнад осредњости.

И још много тога има што би у тој служби требало имати и – не имати. Све што је о њој речено и што би се још могло рећи може бити мање или више тачно, али погрешно би било мислити да је то довољно и да се она да кратко и просто, за свагда и за све и свакога дефинисати. Али једно је сигурно: ко нема барем неке главне од побројаних особина ни барем у основи свога темперамента, карактера и васпитања и ко није способан да их у току рада развије и практички примени – за тога је боље да никад не улази у такву службу... Погрешка у избору звања плаћа се у свим службама, али нигде тако скупо и тешко као у дипломатији. У другим струкама такав залутао човек може да се изгуби у множини и остане непримећен, да пева у хору у ком не помаже али и не квари, па се његов глас и његов слух и не могу проценити. У дипломатској служби прилике присиле човека да мора пре или после да иступи самостално и да покаже какав је и шта уме. Ко тај испит не положи постаје и смешна и жалосна фигура у служби за коју није а које више не може да се ослободи, олупина која још дуго и даље плови. То трује живот и подрива душу и ствара несрећнике

нарочите врсте. Од њих та необична и необично тешка струка, која и у најповољнијем случају троши и деформише човека, ствара настране људе, мизантропе и кандидате за самоубице.

Тако изгледа ствар приказана у схеми, али разуме се да је та схема помало вештачка и да ни овде нема много честитих и изразитих типова успешних и неуспешних дипломата, а има читава скала оних који се крећу између те две крајности. Полууспешних, за четвртину успешних. Таквих који су после првих неуспеха имали снаге или вештине или среће да не потону и да нађу своје место, и обрнуто, таквих који су имали сјајан почетак, али нису успели да се одрже и сада живе од своје раније славе и у сенци неког скромног места, чекајући срећну прилику која се не јавља. И све то врви и креће се у непрестаној утакмици и трци за успехом и признањем, у страху од професионалне недаће, зависти и зла случаја који вреба. Јер, у тој служби која изгледа униформисана и укроћена као ниједна друга, нема ничег сталног ни извесног, него човек иде као кроз маглу у којој светлост која повремено просијава више збуњује и вара очи него што показује пут и омогућује човеку да се снађе.“

Богато искуство у дипломатији, службовање у осам држава и десет градова, од Ватикана преко Букурешта, Трста, Граца, Београда, Марсеја, Париза, Мадрида, Брисела, Женева, поново Београда до Берлина, од најнижег звања у служби до помоћника министра иностраних послова и на крају каријере до опуномоћеног министра и изванредног изасланика, и то у Трећем рајху, дали су Иви Андрићу довољно разлога да забележи своје мишљење о дипломатском позиву и дипломатама.

У најкраћем подсетићемо на његов животни пут и дипломатску каријеру.

Рођен је 9. октобра 1892. у месту Долац код Травника. После две године живота, након смрти оца, мајка га је одвела код своје сестре у Вишеград где је завршио основну школу. Гимназију је похађао и завршио у Сарајеву. Студије је започео 1912. године на Мудрословном факултету у Загребу, а наредне године наставио их је на Филозофском факултету – славистици у Бечу. После једног семестра прешао је на Јагелонски универзитет у Кракову, на филолошки одсек. Краков је напустио после атентата у Сарајеву 1914. и отпутовао је за Сплит где је ухапшен од аустријских власти као близак националистичким организацијама и круговима који су заговарали ослобођење и уједињење са Србијом. Издржавао је казну у више казниона да би у лето 1917. после опште амнестије отишао у

Вишеград. Мобилизацију је избегао због болести па је упућен на лечење у болницу Милосрдних сестара у Загреб. Ту га је, 1. децембра 1918. године, затекло проглашење заједничке државе – Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца.

У свом средњошколском професору др Тугомиру Алауповићу, Андрић је имао искреног пријатеља који му је помагао у животу. То се десило и код првог запослења, у Министарство вера. Али, Андрић је, како изгледа, имао чврсту намеру да своју професионалну каријеру гради у дипломатији.

Почетком јануара 1920. упутио је молбу министру иностраних послова др Анти Трумбићу, молећи да буде постављен у конзулат у Њујорку. Његову молбу подржао је и министар Алауповић. Указом краља Александра I Карађорђевића од 14. фебруара 1920. Андрић је постављен за вицеконзула Генералног конзулата Краљевства СХС у Њујорку. Уместо у Њујорк, решењем министра иностраних послова од 16. фебруара упућен је на рад у Посланство Краљевства СХС при Светој Столици. Са дипломатским пасошем и одговарајућим документима отпутовао је за Рим где је у Посланству при Светој Столици примио дужност 7. марта 1920. године. Поред посланика др Луја Бакотића, Андрић је ту био једини чиновник.

Новим размештајем дипломатског особља у јесен 1921. обухваћен је и Андрић, који је и сам тражио премештај из Рима. Краљевим указом од 1. октобра 1921. постављен је за вицеконзула у Генералном конзулату Краљевине СХС у Букурешту. Из Ватикана где је разрешен дужности, 4. новембра кренуо је преко Трста и Београда за Букурешт где се јавио на дужност 25. новембра. Његов претпостављени био је генерални конзул Добривоје Свилокосић. Не баш добро здравствено стање и породични разлози доприносили су да тражи одсуствовање ради лечења и опоравка. Незадовољан што је послат у Букурешт, углавном због климе, као и раније у Рим, тражио је премештај.

Колико је његова молба утицала на премештај тешко је рећи, али је указом краља Александра I од 14. новембра 1922. у истом звању премештен у Генерални конзулат Краљевине СХС у Трсту. У очекивању питања за испит из дипломатско-конзуларне струке који је био у обавези да положи, разрешен је дужности 30. новембра и напустио је Букурешт 6. децембра. После три дана, конзул у Трсту Александар Цинцар-Марковић, будући министар иностраних послова, обавестио је Министарство да се Андрић јавио на дужност. Служба у Трсту трајала је нешто мање од два месеца, и била је најкраћа од свих његових

службовања. Ипак, он је у Генералним конзулату у Трсту радио писмени део испита за дипломатско-конзуларне чиновнике из народне историје на тему „Колико је било српских држава и како су оне постале.“ Члан Комисије у Београду који је дао оцену био је др Владимир Торковић; забележио је на раду „Врло интелигентно рађен рад“ и предложио оцену 9. Писмени рад из француског језика састојао се од превода једног писма са српског на француски и слободне обраде на француском питања „Најважнији узроци Светског рата 1914“. Тршћанска клима није погодовала Андрићевом здрављу па је, по савету лекара, тражио премештај у чему га је подржао и конзул Цинцар-Марковић.

Краљевим указом од 12. јануара 1923. Андрић је премештен у Конзулат Краљевине СХС у Грацу. У Трсту је радио до 1. фебруара после чега је отпутовао за Грац, где је уведен у дужност 3. фебруара 1923. За време службовања у Грацу Андрић је, да би остао у дипломатији и да би напредовао, морао да положи усмени део испита за рад у дипломатској служби и да оконча студије на факултету.

Прво је 23. јуна 1923. у Министарству иностраних послова у Београду, пред трочланом испитном комисијом за пријем у дипломатску и конзуларну службу, положио испит који је био обавезан за све чиновнике Министарства иностраних послова.

Како Андрић није имао диплому о завршеном факултету, нашао се на удару примене нових прописа о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда. За место вицеконзула, у ком звању је радио, била је неопходна диплома факултета, па је по сили закона 31. децембра 1923. отпуштен из службе. На интервенцију и молбу конзула Владимира Будисављевића који му је био претпостављени, Андрићу је омогућено да остане на раду у Конзулату у звању дневничара.

Андрић је знао да ће нови прописи ступити на снагу па је новембра 1923. поднео потребна документа и молбу на Семинару за филологију словенских народа, на Филозофском факултету у Грацу, за одбрану доктората. После одслушаних зимског и летњег семестра и положених испита, Андрићу је 13. јуна 1924. додељена диплома доктора наука за тезу написану на немачком језику под називом „Die Entwicklung des geistigen Lebens in Bosnien unter der Entwirkungen Türkischen Herrschatt“ („Развој духовног живота у Босни под утицајем турске владавине“).

У складу са стеченим квалификацијама, декретом министра иностраних послова др Војислава Маринковића, од 15. септембра 1924, Андрић је постављен у звању секретара на

рад у Министарство. Конзулат у Грацу је напустио 15. октобра и истог дана отпутовао је за Београд. Кратко време је радио у Главној архиви, а почетком новембра премештен је у Друго политичко одељење које се бавило питањима националних мањина, Друштва народа и односа са Ватиканом.

После две године проведене у Министарству уследио је премештај и пут у иностранство. Краљевим указом од 24. октобра 1926. постављен је за вицеконзула у Генералном конзулату Краљевине СХС у Марсеју, где је стигао средином новембра. На челу Конзулата био је др Велизар Нинчић, брат ранијег министра иностраних послова др Момчила Нинчића. Андрић је постигао договор са Радованом Петровићем, секретаром у Генералном конзулату Краљевине СХС у Паризу, да министру предложи замену места.

Захтев им је уважен па је на основу решења министра од 9. децембра 1927. Андрић разрешен дужности у Марсеју са 3. јануаром 1928. и истог дана отпутовао је за Париз. Службовање у Паризу искористио је и за истраживања у Архиву Министарства иностраних послова Француске (што је и био разлог замене места) која ће му касније користити за писање романа о конзулским временима у Босни за време Наполеоновог доба.

Новим указом од 10. априла 1928. године, Андрић је у истом звању премештен у Посланство Краљевине СХС у Мадриду. Париз је напустио 28. априла, а у Мадриду је примио дужност последњег дана истога месеца. Дошао је у Посланство у којем је током 1918–1922. службовао Јован Дучић у звању саветника и једно време отправника послова. Андрић је, због честог одсуствовања посланика др Јосипа Смодлаке, обављао послове отправника послова све до почетка марта 1929. када је у мадридско посланство стигао нови посланик Драгомир Јанковић, доскорашњи министар Двора. Искуство стечено у Посланству у Мадриду свакако је било друкчије од искуства у конзулатима, драгоценост за његово касније напредовање.

После годину дана и четири месеца рада у Мадриду уследио је премештај. Указом краља од 4. јуна 1929. премештен је у истом звању у Посланство Краљевине СХС у Белгији, земљи са којом је још Кнежевина Србија од 1879. успоставила дипломатске односе. Главни град Шпаније напустио је 7. августа, а у Брисел је стигао четири дана касније. У одсуству посланика Петра Пешића, армијског генерала, преузео је дужност отправника послова, коју је обављао и касније у време одсуства посланика.

Службовање у Бриселу није дуго трајало пошто је указом од 1. јануара 1930. распоређен на рад у Сталну делегацију Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви где је као

стални делегат, шест година раније, службовао Јован Дучић. У Бриселу се задржао због потреба службе све до 17. марта. У Женеви је стигао 21. марта када се јавио на дужност код сталног делегата др Илије Шуменовића, касније амбасадора. Нашао се у седишту светске организације која је требало да сачува мир у свету, колективну безбедност, политичку независност чланица Друштва народа и сл. У исто време био је и непосредан сведок немоћи и неефикасности, као и опадања угледа ове светске организације у којој су се на крупним и значајним питањима показале све супротности интереса великих сила.

Андрић је у многим делегацијама владе Краљевине Југославије учествовао у раду разних тела Друштва народа. Учествовао је на заседању Савета Друштва народа, као и на XII и XIII заседању Скупштине Друштва народа 1931. и 1932. године. Био је у југословенској делегацији на Конференцији за разоружање 1932, а марта исте године у југословенској делегацији на II ванредном заседању Скупштине Друштва народа сазване на иницијативу Кине због јапанске агресије на ту земљу. Био је у прилици да се упозна са општим европским и светским питањима и проблемима о којима је расправљано у Женеви што је, без сумње, допринело да боље разуме међународни положај Краљевине Југославије у тадашњим околностима и констелацији снага.

Уз др Илију Шуменковића а затим и др Константина Фотића – шефове мисије – једно време и сам у тој улози у њиховом одсуству, Андрић је стекао богато искуство у контактима са светским дипломатама акредитованим при Друштву народа. Те, готово три године проведене на раду у Сталној делегацији Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви допринеле су сазревању будућег дипломате високог ранга.

После Женеви, дипломатска каријера Иве Андрића наставља се радом у Министарству иностраних послова у Београду. Краљевим указом од 12. марта 1933. премештен је у централу у Београд у истом звању. Почетком априла радио је кратко на пословима у Главној архиви, као и 1924. године када је дошао из Граца. Убрзо је распоређен у III одсек Политичког одељења – Одсек за мањине. Богато искуство стечено у Женеви, поред осталог и на питањима мањина, допринело је да Андрић децембра 1933. буде постављен за шефа тог одсека. Уследило је напредовање и у звању – указом од 23. маја 1934. унапређен је у звање саветника. Бржи успон дошао је доласком др Милана Стојадиновића на место председника владе и министра иностраних послова. Јула 1935. Стојадиновић га је поставио за вршиоца дужности начелника Политичког одељења МИП-а. Поверење које је уживао код

Стојадиновића потврђено је још једном када га је решењем од 22. априла 1937. одредио да заступа министра помоћника.

Врх дипломатске каријере Андрић је досегао 5. новембра 1937. када је указом краљевских намесника постављен за помоћника министра иностраних послова. Био је друга личност југословенске дипломатије.

Југославија се у то време, а тиме и њена спољна политика, нашла пред избором – или се приклонити новом европском поретку, што је значило пристанак уз силе Осовине, или остати уз западне демократије. Стојадиновићево постепено окретање и ослањање на силе Осовине довело је до његовог пада 4. фебруара 1939. године.

У новој влади под председништвом Драгише Цветковића, министар иностраних послова био је Александар Цинцар-Марковић, до тада посланик Краљевине Југославије у Берлину. Он је предложио премијеру Цветковићу да Андрића пошаљу за посланика у Берлин.

Агреман за Андрића затражен је неуобичајеним путем. Уместо преко југословенског посланства у Берлину, затражен је преко немачког посланика у Београду, Виктора фон Херена. Немачки дипломата је уз похвалну оцену о Андрићу препоручио влади у Берлину да да агреман за Андрића, што је и учињено.

Указом краљевих намесника од 28. марта 1939. Андрић је постављен за опуномоћеног министра и изванредног посланика Краљевског посланства у Берлину. У Министарству је разрешен дужности 7. априла, а сутрадан је отпутовао за Берлин где је 10. априла примио дужност.

Андрићево именовање за шефа мисије у Берлину могло се тумачити на начин да је послат у Берлин као човек бившег министра председника Стојадиновића у кога су Немци имали поверења, али и као гест нове владе која је тиме хтела да покаже да се неће мењати спољнополитичка оријентација Краљевине Југославије у односу на осовину Берлин–Рим.

Службовање Иве Андрића у Берлину од готово пуне две године представља најосетљивији и најделикатнији период његове дипломатске каријере. Његова мисија у Трећем рајху била је посебно тешка и он сам је за те године рекао да су му најмучније у животу. Био је у центру одакле је дириговано рушење Европе створене после Првог светског рата и избијање пожара Другог светског рата. Све то дешавало се пред његовим очима. Са друге стране суочавао се са чињеницом да се мимо њега као званичног представника државе, одржавају тајни контакти и преговори између Берлина и Београда у вези са приступањем

Југославије Тројном пакту. Председник владе Драгиша Цветковић слао је више пута у Берлин тајног емисара Данила Грегорића, директора листа „Време“ да разговара са Хитлеровим блиским сарадницима, без Андрићевог знања. Како се показало Андрић није био обавештен из Београда о посети министра Цинцар-Марковића Хитлеру новембра 1940. као ни о посети министра председника Цветковића и Цинцар-Марковића фебруара 1941, такође немачком фирери. Андрић је о томе сазнао од Немаца. То га је веома погађало па је у једном моменту затражио од министра иностраних послова да га повуче из Берлина пошто је сматрао да је он посланик „са смањеним ауторитетом, који нема пуно поверење своје Владе као и стварну и формалну подршку свог министра“. Времена за објашњење и разговоре о томе није било.

Андрић је од почетка сувише добро знао за притиске да се Краљевина Југославија веже за Немачку. То је било нескривено већ од првог сусрета министра Цинцар-Марковића са Јоакимом фон Рибентропом, министром иностраних послова Немачке и канцеларом Хитлером 25. и 26. априла 1939, којем је присуствовао и Андрић у својству посланика. Том приликом упућен је захтев да Југославија покаже гест пријатељства према Рајху и Осовини на тај начин што ће приступити Антикоминтерна пакту и напустити Друштво народа. У разговору кнеза Павла и министра Цинцар-Марковића са Хитлером и Рибентропом ти захтеви су проширени захтевом да Југославија напусти и Балканску и Малу Антанту, па све до реализације немачког плана о приступању Југославије Тројном пакту.

Модалитети приступања Краљевине Југославије Тројном пакту после разговора Цинцар-Марковића и Драгише Цветковића са Хитлером и Рибентропом у Фушлу и Берхтесгадену, довршени су у Београду у контактима министра Цинцар-Марковића и немачког посланика Виктора фон Херена.

Андрић је, као и остали шефови југословенских дипломатских мисија на страни, обавештен ујутро 24. марта 1941. да је Влада Краљевине Југославије донела одлуку да приступи Тројном пакту. Позван је у Беч где је присуствовао церемонији потписивања документа, у чијој припреми није учествовао.

У Бечу, у Жутој дворани дворца Белведере 25. марта 1941. године, Драгиша Цветковић и Александар Цинцар-Марковић ставили су своје потписе, поред потписа министра иностраних послова Италије и Немачке, грофа Галеаца Ђана и Јоакима фон Рибентропа и јапанског амбасадора у Берлину Ошима, на Протокол о приступању Југославије Тројном пакту.

После познатих догађаја од 27. марта и државног удара – војног пуча, Андрића је 29. марта примио у немачком Министарству иностраних послова државни секретар Ернст Вајцекер. То је био његов последњи пријем пошто касније, по повратку из Београда где је био на реферисању код новог министра иностраних послова Момчила Нинчића, нико није хтео да разговара са њим. Није успео да саопшти жељу југословенске владе „да може разговарати и понудити било какав уступак који се не коси са националном чашћу“. Није му омогућено ни да уручи ноту југословенске владе за вођу Трећег рајха.

Уместо разговора, Андрићу је 5. априла шеф протокола немачког МИП-а уручио пасош што је значило да је његова дипломатска мисија завршена а тиме, како се убрзо показало, и његова дипломатска каријера. Сутрадан му је саопштено да целокупно југословенско дипломатско-конзуларно особље мора напустити Немачку због прекида дипломатских односа. Андрић је са тим особљем и члановима њихових породица допутовао специјалним возом у Београд 1. јуна. Пензионисан је решењем Министарског савета од 15. новембра 1941. године. После тога живео је у Београду до краја живота, 13. марта 1975. године.

Тако је завршена једна успешна дипломатска каријера која је почела у вечном граду Риму а окончана у Берлину, притиснутом нацистичком диктатуром. Много тога је видео и спознао и у Букурешту на европској периферији у земљи савезом везаној са Краљевином Југославијом, у Трсту и Грацу, државама не тако пријатељски наклоњеним Југославији, Марсеју и Паризу – граду светлости и уметника; пријатељској и савезничкој Француској, Мадриду са музејима и галеријама, Бриселу, Женеви, центру светске дипломатије где је био у прилици да види и упозна све важне светске дипломате. Упознао је део Европе, њене градове, људе, културе, идеје које су струјале...

О Андрићу дипломати остале су оцене и мишљења оних са којима је сарађивао и који су му у одређеном периоду били надређени. Генерални конзул у Грацу В. Будисављевић сматрао је да је Андрић ревностан, способан и поуздан чиновник, ретке интелигенције, свестрано образован, отменог васпитања, озбиљног и честитог карактера, зналац више страних језика. Предвиђао је да ће временом постати одличан чиновник од користи за државу и народ.

Посланик Јосип Смодлака високо је ценио рад и способност, тада, секретара Андрића. Оценио га је као узорног, тачног и савесног у служби, са иницијативом и самосталношћу у свим пословима у посланству. Према колегама био је „срдачан и колегијалан“ а према публици „љубазан и сусретљив а уједно отмен“; „узорно лојалан, послушан и уздржан према

старијима“. У погледу дискретности сматрао га је потпуно поузданим. Колико је ценио Андрићеве способности и знање видљиво је из његове констатације да Андрић може самостално управљати мисијом.

Председник Владе и министар иностраних послова Милан Стојадиновић имао је високо мишљење о свом првом сараднику у спољној политици. Записао је да га је „веома ценио и полагао на његово мишљење у свим важнијим питањима. Он је био Србин, католичке вере, из Босне, књижевник, паметан и одмерен у мишљењу. Дипломатске ноте које би он по мојим инструкцијама стилизовао, било је право задовољство читати“.

Андрићево постављање на место помоћника министра француски лист *Иманиџе* прокоментарисао је белешком у којој се поред осталог каже: „...Стар 45 година, то је човек ретке интелигенције који је направио бриљантну дипломатску каријеру и који се, у исто време, истакао и као писац...“

Немачки посланик В. фон Херен, поводом тражења агремана за Андрића, поред осталог записао је да је Стојадиновић у Андрићу видео „компетентног представника своје спољне политике. Он течно говори немачки, има око 45 година, нежењен је, Хрват је из Босне, писац по занимању и увек је био сматран једним од политички најспособнијих руководилаца у дипломатској служби Југославије. За време свог дугог деловања у Министарству спољних послова Андрић је увек одржавао врло присне односе са посланством Немачке и у свим његовим преговорима показивао је темељито разумевање захтева и интереса немачке политике...“.

До сада познато о Андрићу дипломати иде у прилог датих оцена и мишљења. Чињеница је да Андрићев бржи успон у дипломатији почиње доласком Стојадиновића на чело владе и за министра иностраних послова. Од 1935. године он је у самом врху дипломата за кога није било тајни у спољној политици југословенске државе. Положај министра помоћника још више је оснажио његов положај и углед, са знатно више обавеза и овлашћења. У тој позицији био је активан протагониста и тумач спољнополитичких смерница и потеза југословенске владе и Двора. Андрић није био у кругу личности које су креирале спољну политику Југославије, али је био један од оних који су ту политику спроводили.

Андрић је дипломата који је личности и појаве дефинисао правим именом и квалификацијом које су време и историја, углавном, потврдили – „Мусолини, Хитлер и Стаљин су диктатори, њихови системи су тоталитарни и агресивни, западне демократе су колебљиве и неодлучне“.

Испољавао је, осим низа врлина, и високо развијено осећање за достојанство народа и државе које је заступао и представљао. Са позиције чиновника Сталне делегације Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви, један документ увредљивог садржаја на рачун српског народа са индигнацијом је вратио генералном секретару Друштва народа, Енглезу Ерику Драмонду. То употпуњује слику дипломате Иве Андрића који је, нека нам буде допуштено да кажемо, био „човек нарочите врсте“.

Андрић је био писац у дипломатији. Али, по професионалном ангажману он је био дипломата који пише. А писао је и објављивао и био познат у свету и по томе, за време свог службовања у дипломатији. То су два живота која се преплићу – од којих је живот писца предмет сталног интересовања јавности а онај други, дипломате, потиснут у „сенку“ историје и слабо видљив.

Изложба враћа писцу део потиснуте и мање познате биографије која, тек уклопљена у јединствен „животни мозаик“, одгонета Андрића дипломату – писца и писца – дипломату.

Миладин Милошевић

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

РОДНИ КРАЈ И ШКОЛОВАЊЕ

1. Извод из матичне књиге рођених Травничке жупе, 9. октобар 1892.
М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

№	Име	Датум	Место	Отац	Мајка	Забелешка
7182	Иво Андрић	9. Октобар	Травник	Јован Андрић	Јелена Андрић	
7183	Јован Андрић	9. Октобар	Травник	Јован Андрић	Јелена Андрић	
7184	Јелена Андрић	9. Октобар	Травник	Јован Андрић	Јелена Андрић	

2. Панорама Травника, родног места Иве Андрића
фотографија, АЈ-377, Збирка фотографија (ЗФ)
3. Кућа у Травнику у којој се родио Иво Андрић
фотографија, АЈ-377, ЗФ
4. Мост на Дрини код Вишеграда
фотографија, АЈ-377, ЗФ

5

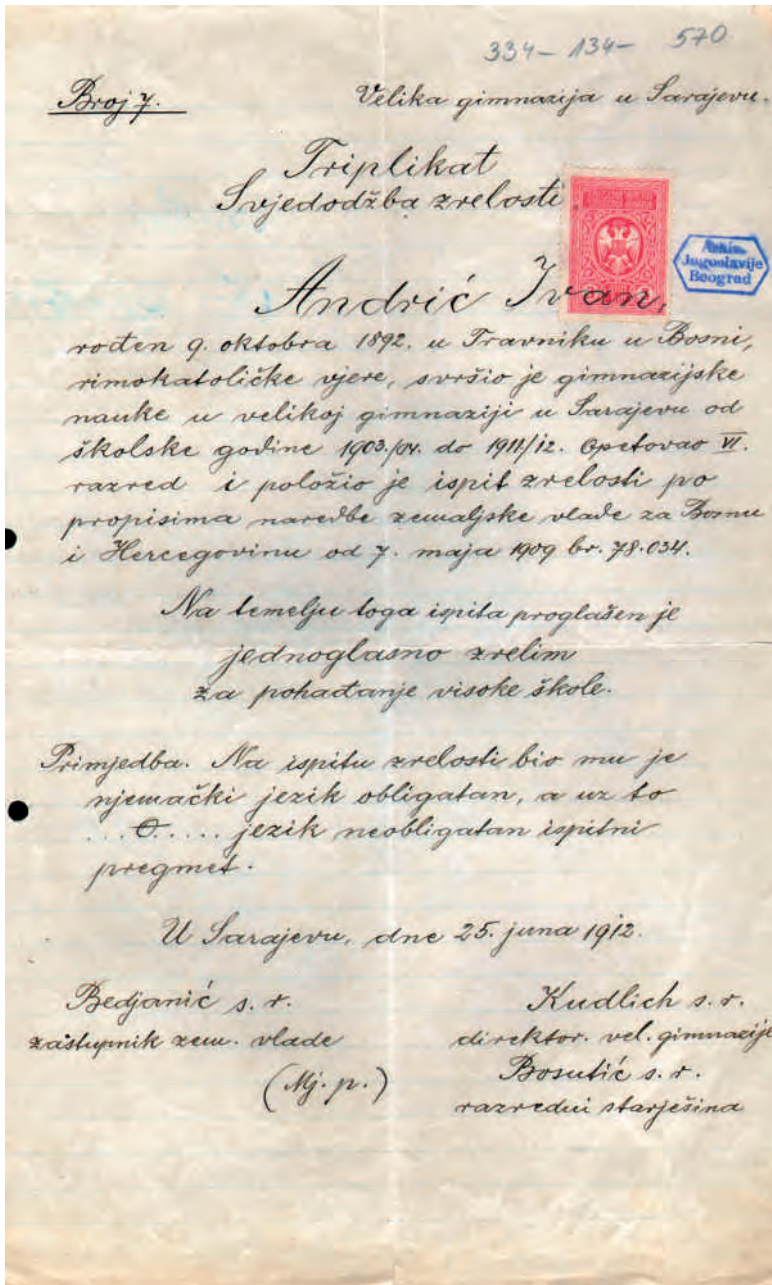

6

8

5. Вишеград, кућа у којој је живео Иво Андрић
фотографија, АЈ-377, ЗФ
6. Основна школа у Вишеграду у којој је учио Иво Андрић
фотографија
М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.
7. Велика гимназија у Сарајеву у којој је учио Иво Андрић
фотографија
М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.
8. Иво Андрић као гимназијалац, фебруар 1912.
фотографија
М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

9

9. Сведочанство Иве Андрића о положеном испиту зрелости у Великој гимназији у Сарајеву школске 1911/1912. године, Сарајево, 25. јун 1912.

AJ-334-134-570

10

10. Иво Андрић на почетку студија, Загреб 1912.
фоотографија, AJ-377, 3Ф

17

16. Уписни лист Иве Андрића на Јагелонски универзитет у Кракову, 1914.

М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

17. Зграда у Бонеровској 12 у Кракову у којој је живео Иво Андрић током студија

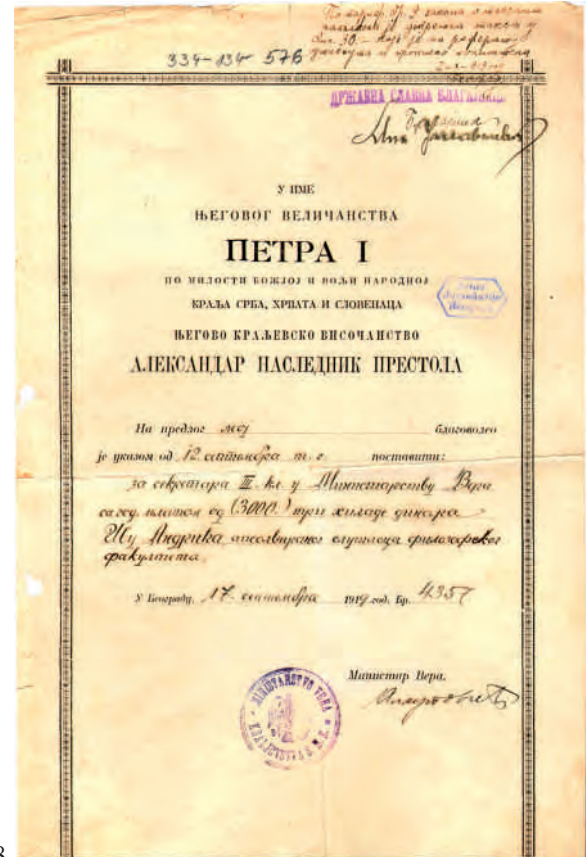
фотографија

М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

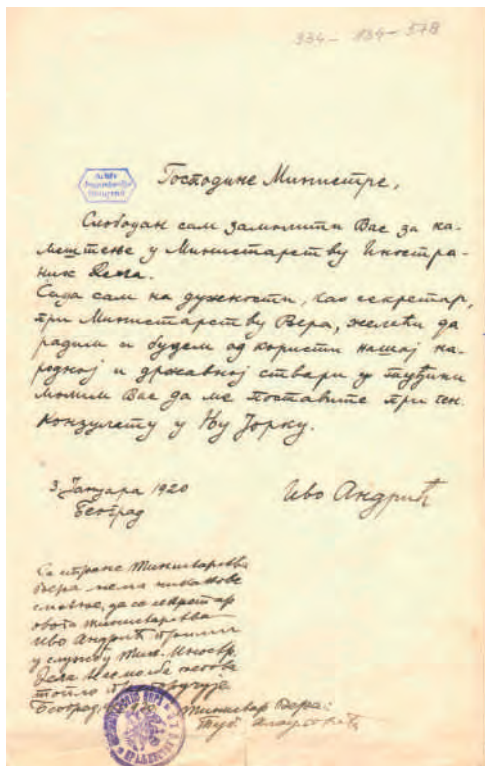
ЗАПОСЛЕЊЕ

18. Декрет министра вера др Тугомира Алауповића о постављењу Иве Андрића за секретара у Министарству вера Краљевине СХС, Београд, 17. септембар 1919.

AJ-134-756

18

19

19. Молба Иве Андрића упућена министру иностраних послова Краљевства СХС др Анти Трумбићу да буде именован при Генералном конзулату Краљевине СХС у Њујорку, 3. јануар 1920.

AJ-334-134-457

20. Прва страна службеничког листа Иве Андрића

AJ-334-134-457

334-134-558 A-57

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца
Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca

Ministartvo
Beograd

Службенички Лист — Službenički List

Андрић иво

I. Име и презиме службеника _____
I. Ime i prezime službenika _____

II. Рођен 1892. г. дана 10. октобра месеца 18 _____ год.*)
II. Rođen _____ дана _____ месеца 19 _____ год.*)

у месецу Штавник, среза Коста, области Кривопаланочка
и месту _____ среза _____ области _____

III. Народност Југословена, вера католика, завичајност Сарајево
III. Narodnost _____, vera _____, zavičajnost _____

Положај у државној служби, категорија и група, место службовања*)
Положај у државној служби, категорија и група, место службовања*)
Секретар Краљ. Савета Министара
при Савету Народа у Женеви I/V. 1. сеп.
Секретар I пр. 1. сеп. ив. Министарства
Савешник IV гр. 2. сеп. 1. сеп. ив. Мин. в. г. Народног Помешког
Савета I пр. 1. сеп. Мин. в. г. Народа.
Помешник Министарства Иностраних Делова II гр. 2. сеп.
Помешник и Вукоточеки Министар у Берлину

Фотографија службеника, сваке десете године — Fotografija službenika, сваке desete godine.
(Формат — Format 5 × 7)

Године <u>1931.</u> Godine _____	Године <u>1926</u> Godine _____	Године _____ Godine _____	Године _____ Godine _____
-------------------------------------	------------------------------------	------------------------------	------------------------------

*) Број дана у месецу и јединице и десетине у броју година исписати словима.
**) Сваку промену положаја, односно категорије и групе, уписивати редом једно за другим. Ова рубрика треба на први поглед укратко да покаже последње звање и положај службеника.
***) Број дана у месецу и јединице и десетине у броју година исписати словима.
****) Сваку промену положаја, односно категорије и групе, уписивати редом једно за другим. Ова рубрика треба на први поглед укратко да покаже последње звање и положај службеника.

Чл. 22. Влада у установљеном новом државном законика од 3. августа 1893. год. одређује се како да штампама, који се уклапају у овај формулар, да се десет година робеје (§ 145. крив. законика).

Чланак 22. Закона о установљеном новом државном законика од 3. августа 1893. год. одређује се како да штампама, који се уклапају у овај формулар, да се десет година робеје (§ 145. крив. законика).

Цена 3 дина.
Cena 3 din.

Издање и штампа Државне Штампарије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.
Izdanje i štampa Državne Štamparije Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

244-31-11-27-С.

20

СЛУЖБОВАЊЕ

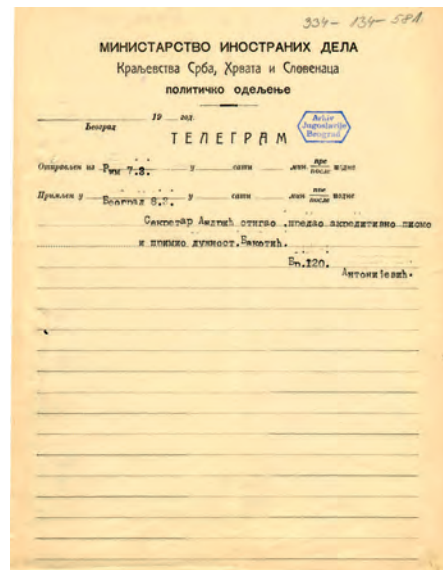
ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВСТВА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА ПРИ СВЕТОЈ СТОЛИЦИ У ВАТИКАНУ

21. Решење помоћника министра иностраних послова којим се Иво Андрић упућује у Ватикан
*АЈ-334-Одељење рачуноводства
пр. бр. 430 од 16. фебруара 1920. ф-1, досије А-6*
22. Писмо др Тугомира Алауповића, министра вера КСХС – Иви Андрићу којим га обавештава да се 18. фебруара 1920. разрешава дужности у Министарству вера и упућује на рад у Министарство иностраних послова.

АЈ-334-134-580

24

23

23. Телеграм посланика КСХС при Светој Столици др Луја Бакотића, пов. бр. 120, којим обавештава да је Иво Андрић преузео дужност, 7. март 1920.

АЈ-334-134-457

24. Панорама Ватикана,
Трг Светог Петра
фотографија, АЈ-377, 3Ф

25

25. Седиште Посланства КСХС при Светој Столици у Ватикану, Рим, Via San Nicola da Tolentino 20.

фотографија

Амбасада Републике Србије у Ватикану

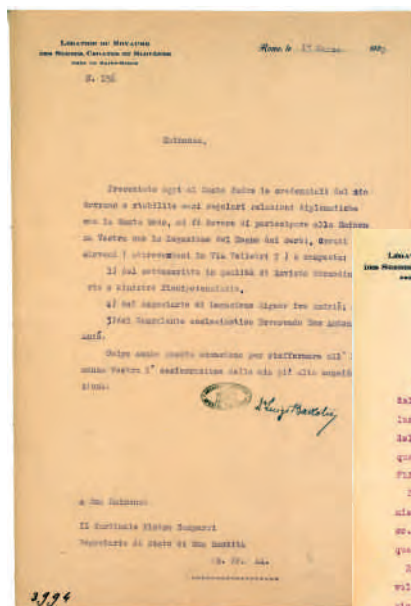
26. Писмо посланика КСХС при Светој Столици др Луја Бакотића – кардиналу Пјетру Гаспарију, државном секретару, у коме доставља списак особља Посланства, 13. март 1920.

Segr. Stato 1920, rubr. 271, fasc. 1

27. Иво Андрић у Риму, 1921.

фотографија

М. Караулац, Рани Андрић, Београд 1980.

26

28. Писмо отправника послова Посланства КСХС при Светој Столици Иве Андрића – кардиналу Пјетру Гаспарију, државном секретару, у коме моли да се проф. др Ферди Шишићу омогући коришћење Ватиканске библиотеке, 15. април 1921.

Segr. Stato 1920, rubr. 271, fasc. 1

29. Иво Андрић са пријатељима на Колосеуму, Рим, 1921. (горе: Милан Ристић и Мара Јовановић, доле: дон Анте Анић, Иво Андрић и Даница Јовановић)

фотографија

М. Караулац, Рани Андрић, Београд 1980.

28

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ СХС У БУКУРЕШТУ

30. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. бр. 5259 од 1. октобра 1921, којим је Иво Андрић унапређен у вицеконзула II класе и постављен у Генерални конзулат Краљевине СХС у Букурешту.

AJ -334-134-584

31

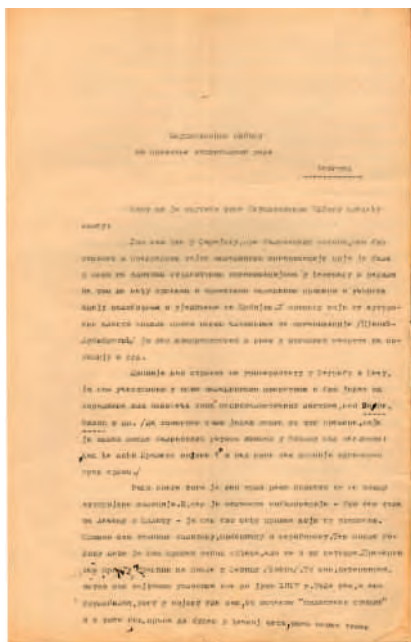
31. Панорама Букурешта, Bulevardul Elisabeta
фотографија, AJ-377, ЗФ

32. Зграда у којој се налазио Генерални конзулат
КСХС у Букурешту, Calea Dorobantilor 34.

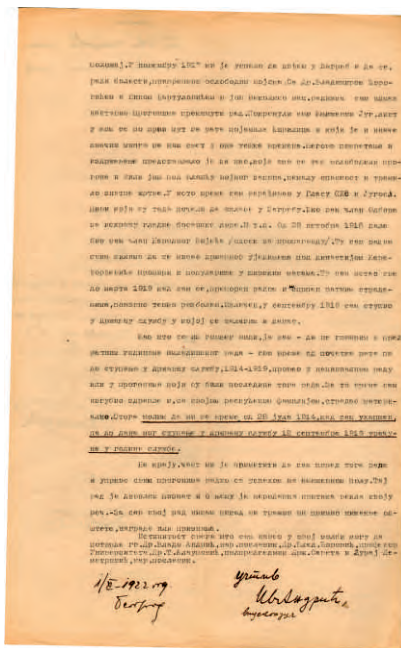
*фотографија
Амбасада Републике Србије у Букурештију*

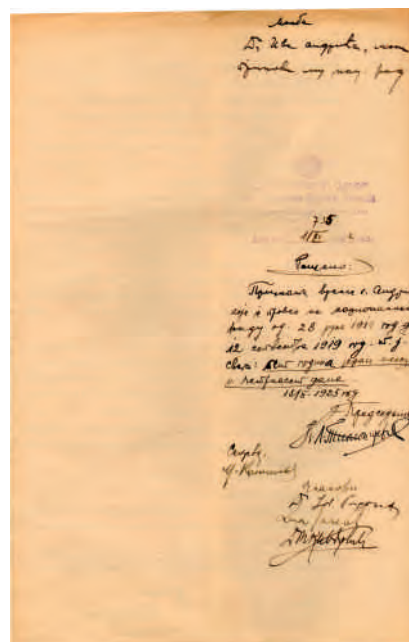
32

33-1

33-2

33-3

34

33. Молба Иве Андрића за одсуство ради лечења и одмора и сагласност министра Нинчића, 19. мај 1922.

AJ-334-134-589

34. Иво Андрић у Букурешту, 1922.

фотографија
Задужбина Иве Андрића

35. Молба Иве Андрића Одбору Народне Скупштине КСХС за признавање националног рада, 1. новембар 1922. са Решењем о признавању националног рада од 28. јула 1914. до 12. септембра 1919, Београд, 1. новембар 1922.

AJ-72-98-315

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ СХС У ТРСТУ

36. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. бр. 4949 од 14. новембра 1922, којим је Иво Андрић постављен у Генерални конзулат Краљевине СХС у Трсту.

AJ-МИП KJ-334, ПО, Укази, Ф-124

37. Телеграм конзула Краљевине СХС у Трсту Александра Цинцар-Марковића, којим обавештава да се вицеконзул Иво Андрић јавио на дужност 9. децембра 1922, Трст, 10. децембар 1922.

AJ-334-134-457

38. Трст – Piazza Unita

*фотографија
Амбасада Републике Србије у Риму*

39. Зграда у којој је био Генерални конзулат КСХС у Трсту, задужбина Ристе Шкуљевића, Србина из Мостара, Piazza Venezia 1.

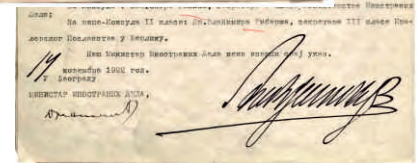
*фотографија
др Јелена Тодоровић*

40. Спомен-плоча Иви Андрићу на згради у којој је био Генерални конзулат КСХС у Трсту

*фотографија
др Јелена Тодоровић*

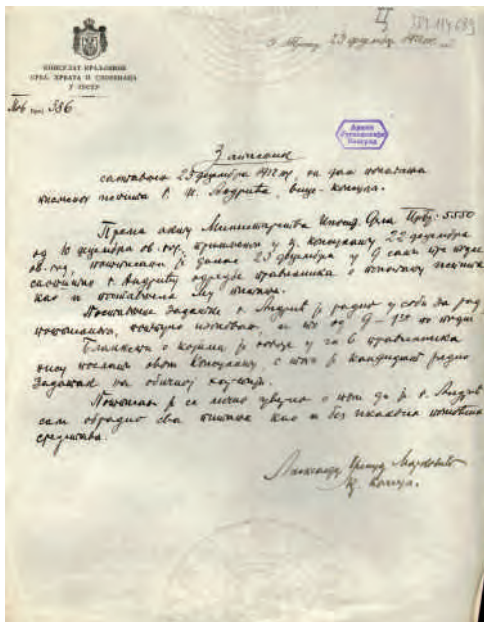
36-1

36-2

39

41. Записник са полагања писменог испита за дипломатско-конзуларне чиновнике Иве Андрића, вицеконзула, Трст, 22. децембар 1922.

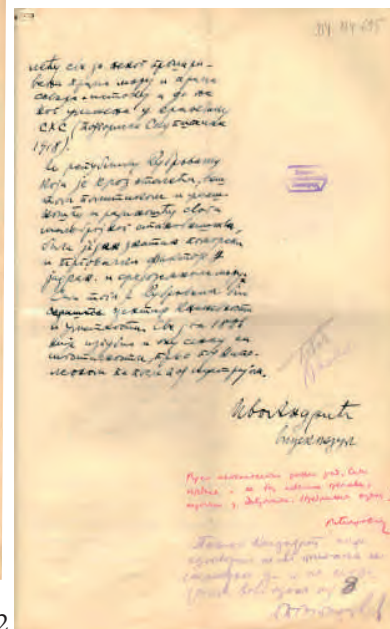
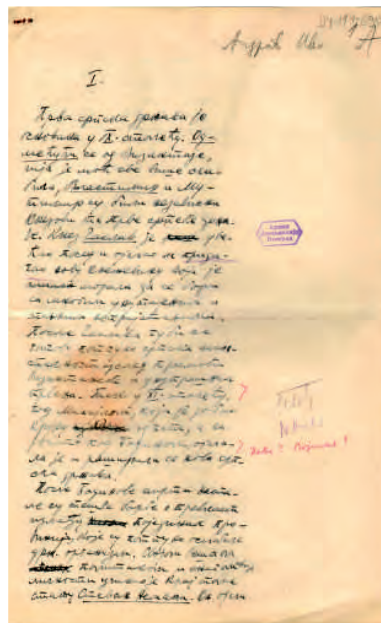
AJ-334-114-689

42. Писмени рад Иве Андрића из Народне историје на тему „Колико је било српских држава и како су оне постале“, Трст, 22. децембар 1922.

AJ-334-114-689

43. Писмени рад Иве Андрића из француског језика на тему „Најважнији узроци Светског рата 1914“, Трст, 22. децембар 1922.

AJ-334-114-689

КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ СХС У ГРАЦУ

44. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. бр. 105 од 12. јануара 1923, којим је Иво Андрић премештен у Конзулат Краљевине СХС у Грацу.

AJ-МИП KJ-334,ПО, Укази, Ф-124

45. Телеграм генералног конзула Владимира Будисављевића којим обавештава да се вицеконзул Иво Андрић јавио на дужност при Конзулату КСХС у Грацу 3. фебруара 1923.

AJ-334-134-457

46. Панорама Граца, Jakominiplatz.

фотографија, AJ-377, 3Ф

47

44

47. Зграда у којој је Иво Андрић становао током службовања у Грацу, Merangasse 24, 1923.

фотографија

*Министарство спољних послова
Републике Србије*

48. Уверење Испитне комисије за пријем у дипломатску и конзуларну службу о положеном испиту Иве Андрића, Београд, 23. јун 1923.

AJ-334-134-574

49. Иво Андрић у Грацу, 1923.
фотографија, AJ-377, ЗФ

49

48

50. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 5633 од 31. децембра 1923, којим је Иво Андрић отпуштен из државне службе на основу члана 243 Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

AJ-МИП КЈ-334, ПО, Укази, Ф-124

51. Писмо конзула Владимира Будисављевића, пов. бр. 26 од 30. јануара 1924, упућено министру иностраних послова Момчилу Нинчићу, у коме предлаже да постави Иву Андрића за протоколисту при Конзулату КСХС у Грацу.

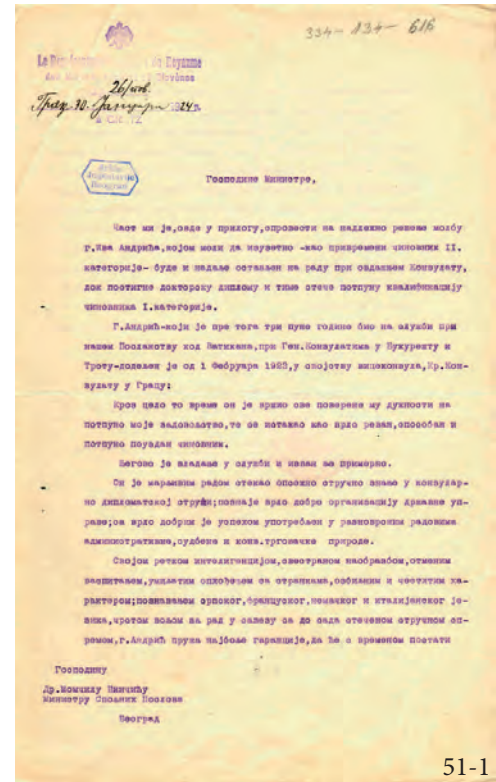
AJ-334-134-457

52. Молба Иве Андрића упућена министру иностраних послова КСХС Момчилу Нинчићу од 30. јануара 1924. да, док не положи докторат, остане на раду као чиновник II категорије при Конзулату КСХС у Грацу.

AJ-334-134-457

53. Решење министра иностраних послова Момчила Нинчића, пр. пов. бр. 681 од 1. фебруара 1924, којим се Иво Андрић привремено поставља за дневничара при Конзулату Краљевине СХС у Грацу.

AJ-334-134-457

51-1

55

54. Регистар студената Универзитета у Грацу, 1923–1924.

МСП Републике Србије

55. Индекс Иве Андрића са студија у Грацу, 1923.

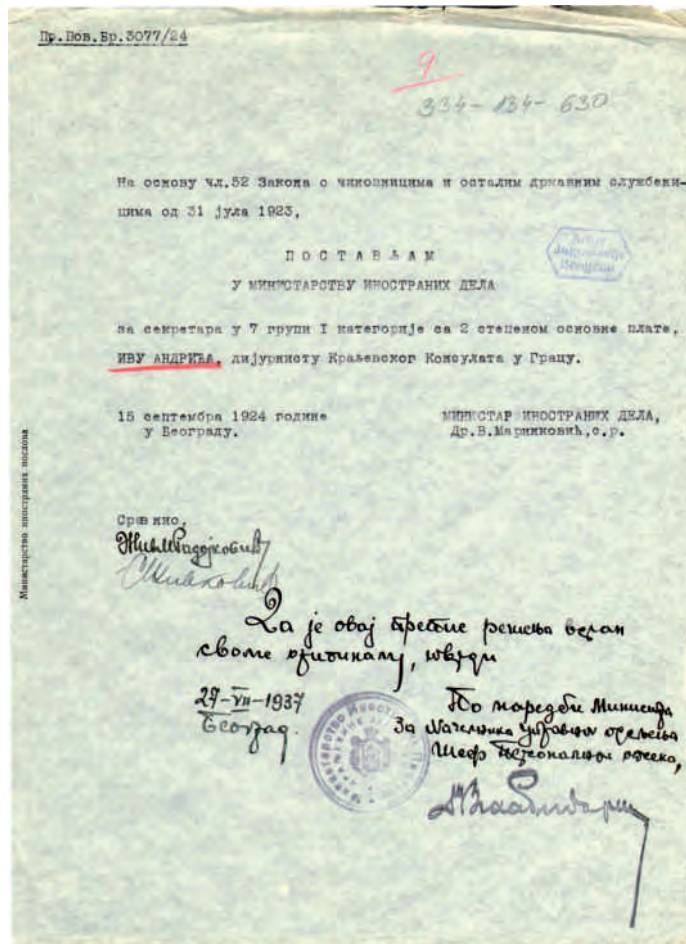
МСП Републике Србије

56. Страница из индекса са студија у Грацу, 1924.

М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА КРАЉЕВИНЕ СХС

60. Зграда Министарства иностраних послова
Краљевине СХС, улица Краља Милана, Београд
фотографија, АЈ-377, 3Ф

61

60

61. Декрет министра иностраних послова др Војислава Маринковића, пр. пов. бр. 3077 од 15. септембра 1924, којим је Иво Андрић постављен за секретара у седмој групи I категорије са другим степеном основне плате у Министарству иностраних послова КСХС.
АЈ-334-134-457

64

62. Решење помоћника министра, пов. бр. 3901 од 10. новембра 1924, којим је Иво Андрић премештен на рад у Друго политичко одељење МИП-а Краљевине СХС.

AJ-334-134-457

63. Иво Андрић, запослен у Министарству иностраних послова у Београду, 1925.

(фотографија посвећена Тугомиру Алауповићу)
фотографија

М. Караулац, *Рани Андрић*, Београд 1980.

64. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 70 од 31. децембра 1925, којим је Иво Андрић постављен за секретара у шестој групи II категорије у МИП-а Краљевине СХС.

AJ, МИП КЈ ПО-334, Укази, Ф-126

65

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ СХС У МАРСЕЈУ

65. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 4098 од 24. октобра 1926, којим је Иво Андрић постављен за вицеконзула у шестој групи II категорије у Генералном конзулату Краљевине СХС у Марсеју.

AJ, МИП КЈ ПО-334, Ф-126

66. Марсеј, панорама града. Генерални конзулат Краљевине СХС био је на адреси Boulevard Rivet 4.

фотографија, АЈ-377, ЗФ

67. Иво Андрић у Марсеју, 1926.

*фотографија
Задужбина Иве Андрића*

68. Квалификациони лист др Иве Андрића, Марсеј, 5. јун 1928.

АЈ-334-134-457

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ КРАЉЕВИНЕ СХС У ПАРИЗУ

69. Решење министра иностраних послова др Војислава Маринковића, пр. пов. бр. 5029 од 9. децембра 1927, којим је Иво Андрић упућен на рад у Генерални конзулат Краљевине СХС у Паризу.

АЈ-334-134-457

70. Писмо генералног конзула у Марсеју, којим обавештава да је вицеконзул Иво Андрић 3. јануара 1928. разрешен дужности при Конзулату у Марсеју, 3. јануар 1928.

АЈ-334-134-457

67

69

71-1

71. Панорама Париза, L'Arc de Triomphe et Place l'Étoile.

фотографија, АЈ-377, 3Ф

- 71-1. Зграда у којој је било седиште Посланства Краљевине СХС у Паризу 1928. године, 45, avenue de Villiers, Paris 17

*фотографија,
Амбасада Републике Србије у Паризу*

72. Квалификациони лист др Иве Андрића, Париз, 31. јануар 1928.

АЈ-334-134-457

73. Зграда Министарства иностраних послова Француске у Паризу. У Архиву Министарства иностраних послова Француске Иво Андрић је истраживао извештаје француског конзула у Травнику с почетка XIX века, 1928.

фотографија, АЈ-377, 3Ф

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ СХС У МАДРИДУ

74. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 1089 од 10. априла 1928, којим је Иво Андрић постављен за секретара у шестој групи I категорије у Посланству Краљевине СХС у Мадриду.

AJ-334-134-457

75. Телеграм посланика КСХС Јуришића из Мадрида, бр. 153 од 1. маја 1928, којим се обавештава да је Иво Андрић примио дужност у Посланству Краљевине СХС у Мадриду.

AJ-334-134-457

76. Краљевска палата у Мадриду

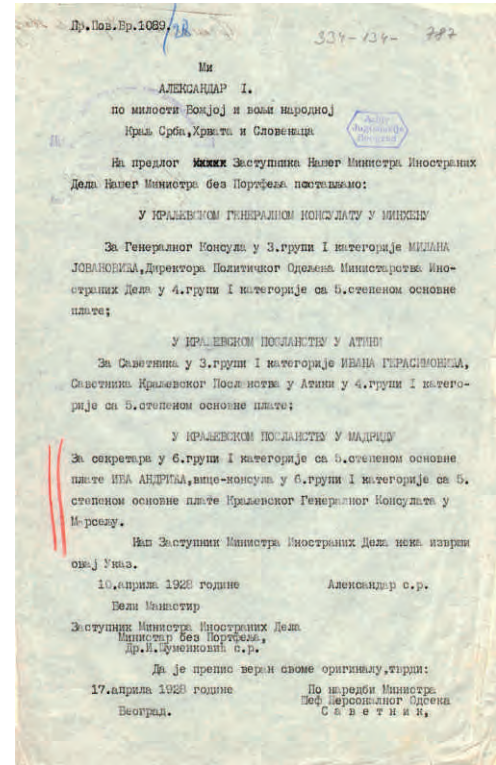
фотографија, AJ-377, ЗФ

77. Зграда Посланства Краљевине Југославије у Мадриду у којој је службовао Иво Андрић, улица Velázquez 27.

*фотографија, аутор Душан Панић
Амбасада Републике Србије у Мадриду*

78. Спомен-плоча Иви Андрићу на згради Посланства Краљевине Југославије у Мадриду

*фотографија, аутор Душан Панић
Амбасада Републике Србије у Мадриду*

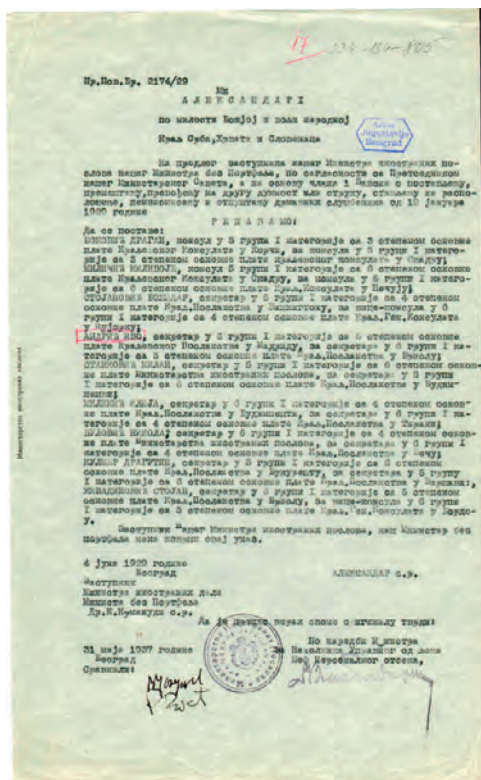
74

78

81-1

82

79. Иво Андрић са Калми Барухом у Мадриду, 1928.
фотографија, АЈ-377, 3Ф

80. Квалификациони лист др Иве Андрића, Мадрид,
22. јануар 1929.

АЈ-334-134-457

81. Досије Иве Андрића из Министарства
иностранних послова Шпаније, 1929.
*Archivo del Ministerio de Estado,
Madrid, leg. 278, num. 20.115*

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БРИСЕЛУ

82. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр.
2174 од 4. јуна 1929, којим је Иво Андрић постављен
за секретара у шестој групи I категорије у
Посланству Краљевине Југославије у Бриселу.

АЈ-334-134-457

83. Телеграм отправника послова Стојана
Живадиновића – Министарству иностранних
послова КЈ, којим обавештава да је Иво Андрић 12.
августа 1929. примио дужност отправника послова
при Посланству Краљевине Југославије у Бриселу.

АЈ-334-134-457

84

84. Панорама Брисела, Hôtel de Ville et Grand Place.

фотографија, АЈ-377, 3Ф

85. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 3778 од 19. септембра 1929, којим је Иво Андрић унапређен за секретара пете групе I категорије у Посланству КЈ у Бриселу.

АЈ-334-134-457

86. Квалификациони лист др Иве Андрића, Брисел, 20. септембар 1929.

АЈ-334-134-457

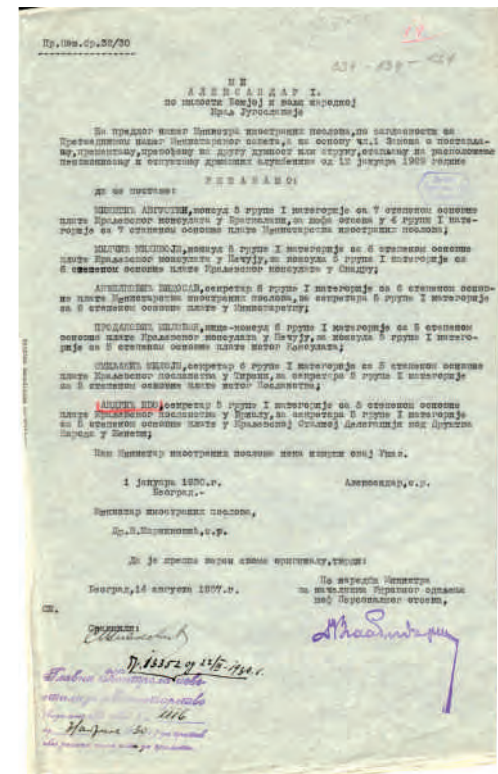
87. Председник Загребачког збора захваљује се секретару Посланства Иви Андрићу на извештају који је поднео на Конгресу Уније међународних сајмова у Бриселу, где је у име Посланства заступао Краљевину Југославију, 31. децембар 1929.

АЈ-392-3-12

СТАЛНА ДЕЛЕГАЦИЈА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПРИ ДРУШТВУ НАРОДА У ЖЕНЕВИ

88. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 32 од 1. јануара 1930, којим је Иво Андрић постављен за секретара у Сталној делегацији Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви.

АЈ-334-134-457

88

91

89. Телеграм сталног делегата Илије Шуменковића, којим обавештава да је Иво Андрић 21. марта преузео дужност секретара у Сталној делегацији Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви, 22. март 1930.

AJ-334-134-457

90. Панорама Женеви, Palais des Nations
*фотографија, Стилна мисија
Републике Србије у Женеви*

93-1

93-2

91. Зграда у којој је 1931. године било седиште Сталне делегације Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви, rue des Alpes 5.

фотографија

Стилна мисија Републике Србије у Женеви

92. Иво Андрић са Бранком Димићем, чиновником у Сталној делегацији Краљевине Југославије при Друштву народа, Женева, 1930.

фотографија, AJ-377, 3Ф

93. Иво Андрић, отправник послова Сталне делегације КЈ у Женеви – Министарству иностраних послова КЈ о изради предлога организације Секретаријата Друштва народа, Женева, 10. август 1930.

*AJ-159-7, досије 8-Друштво народа-Скупиштина,
иов. бр. 733*

94. Иво Андрић у Женеви, 1931.
фотографија, АЈ-334-134

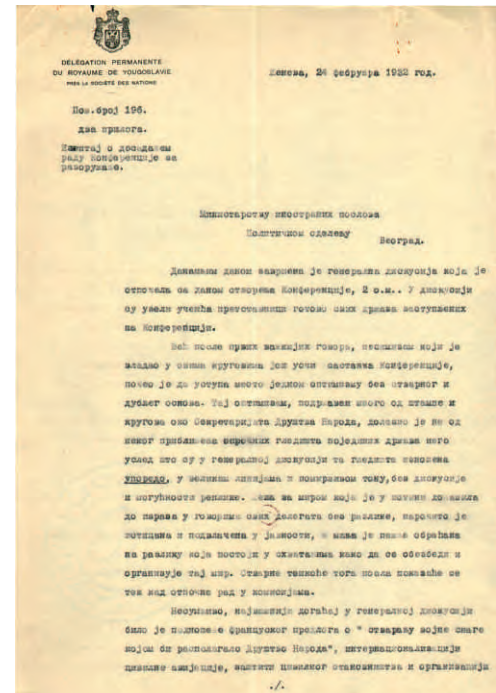
94

95. Извештај Иве Андрића, отправника послова Сталне делегације КЈ у Женеви – министру иностраних послова КЈ др Војиславу Маринковићу о разговору са директором Одељења за мањине, о процедуралним питањима везаним за петицију Малевиха и Атанасијевића, Женева, 25. јун 1931.
АЈ-159-13, досије 3 Бујарска, њов. бр. 679

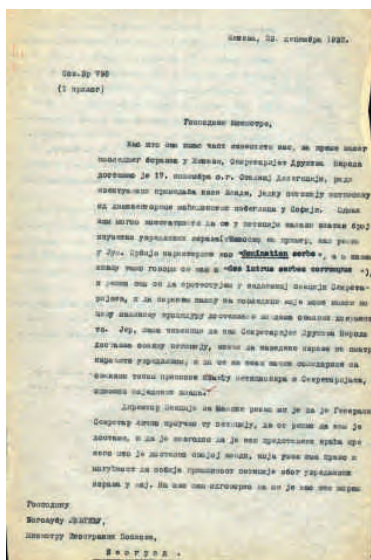
96. Извештај Иве Андрића, отправника послова Сталне делегације КЈ у Женеви – Министарству иностраних послова КЈ о новој допунској петицији мађарског емигранта Емерика Прокопија, Женева, 23. јул 1931.
АЈ-159-14, досије 8, њов. бр. 804

97. Извештај Иве Андрића, отправника послова Сталне делегације КЈ у Женеви – Министарству иностраних послова КЈ – Политичком одељењу о раду Конференције за разоружање, Женева, 24. фебруар 1932.
АЈ-159-17, досије 16-Разоружање, њов. бр. 196

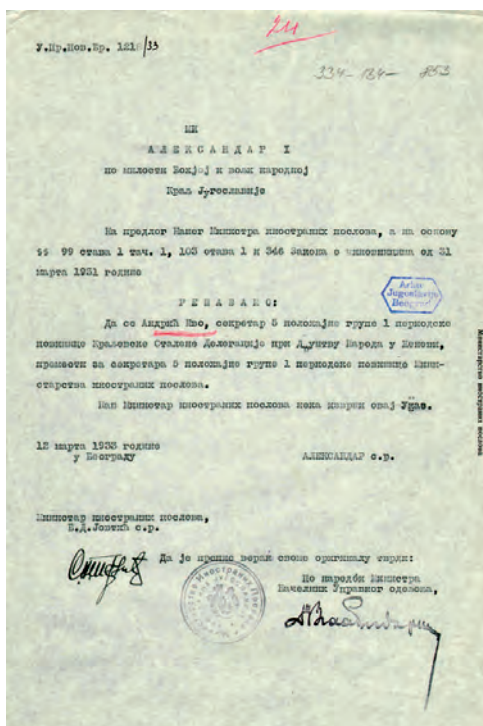
98. Извештај Иве Андрића, отправника послова Сталне делегације КЈ у Женеви – министру иностраних послова КЈ Богољубу Јевтићу, у вези са реформом Генералног секретаријата Друштва народа, 21. октобар 1932.
АЈ-159-17, досије 7- Друштво народа, њов. бр. 749

97-1

100-1

101

99. Телеграм министра иностраних послова КЈ Богољуба Јевтића од 23. марта 1933 – сталном делегату КЈ у Женеви Константину Фотићу, којим налаже да Иву Андрића разреши дужности при Сталној делегацији 23. марта и упути га привремено на рад „нашој Делегацији за разорување”.

AJ-334-134-457

100. Извештај Иве Андрића, отправника послова Сталне делегације КЈ у Женеви – министру иностраних послова КЈ Богољубу Јевтићу, у вези са петицијом македонских избеглица у Софији, 23. децембар 1932.

AJ-159-13, досије 5а-Бујарска, йов. бр. 796

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

101. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 1218 од 12. марта 1933, којим је Иво Андрић премештен за секретара V положајне групе у Министарство иностраних послова КЈ.

AJ-334-134-457

102. Хотел „Ексцелзиор“ у Београду, у коме је Иво Андрић становао од марта 1933.

фотографија, AJ-377, 3Ф

103. Обавештење начелника Политичког одељења МИП-а КЈ да је Иво Андрић 4. априла 1933. ступио на дужност у Трећи одсек Политичког одељења – Одсек за мањине, 8. април 1933.

AJ-334-134-457

104. Решење министра иностраних послова КЈ Богољуба Јевтића, којим је Иво Андрић постављен за шефа Трећег одсека Политичког одељења – Одсека за мањине, 16. децембар 1933.

AJ-334-134-457

105. Иво Андрић у Београду, 1933.

*Фојтографија Војислава Јовановића Марамбоа
Задужбина Иве Андрића*

106. Квалификациони лист др Иве Андрића, Београд, 31. јануар 1934.

AJ-334-134-457

107. Указ краља Александра I Карађорђевића, пр. пов. бр. 3728 од 23. маја 1934, о унапређењу и постављењу Иве Андрића за саветника четврте положајне групе II степена Министарства иностраних послова КЈ.

AJ-МИП КЈ (334), ПО, Укази, Ф-130

105

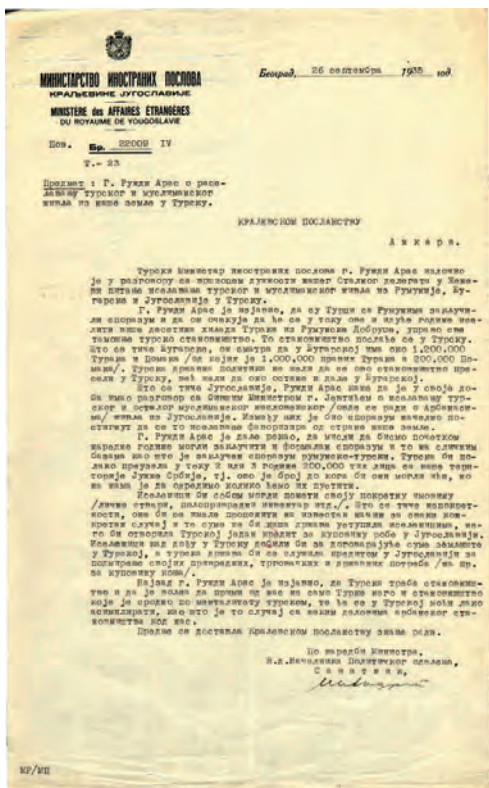
102

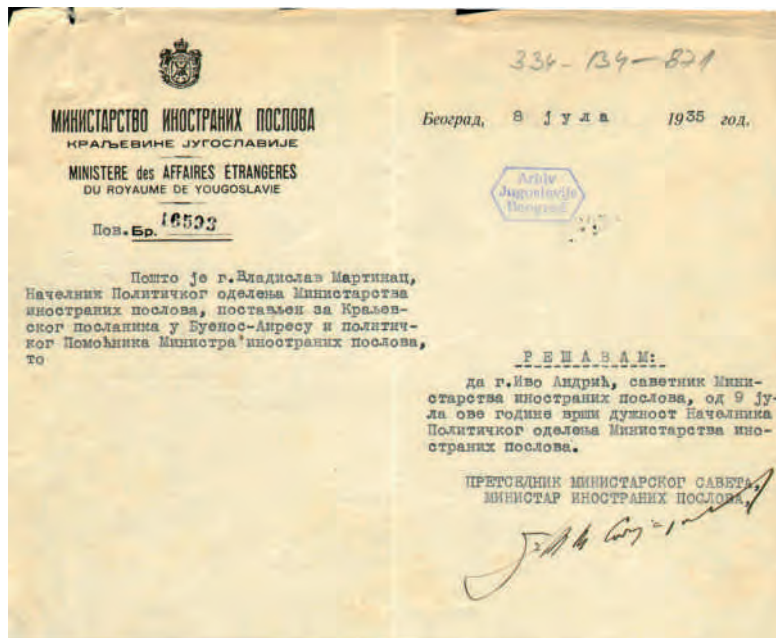
104

108. Решење председника Министарског савета и министра иностраних послова КЈ др Милана Стојадиновића о постављењу Иве Андрића за вршиоца дужности начелника Политичког одељења МИП-а КЈ, 8. јул 1935.

AJ-334-134-457

109

108

109. Иво Андрић, в. д. начелника Политичког одељења МИП-а КЈ о изјави турског министра иностраних послова Ружди Араса о расељавању турског и муслиманског живља из Румуније, Бугарске и Југославије у Турску, 26. септембар 1935.

AJ-341-Посланство КЈ у Енџелској-Лондон
Ф-1, 1935, досије I-5, њов. бр. 792

110. Иво Андрић о изјавама краља Зогуа датим румунском и енглеском посланику у Албанији о политици Албаније, 26. децембар 1935.

AJ-341, Ф-1, 1936, досије I-1, њов. бр. 41

111. Иво Андрић о изјавама Елефтериоса Венизелоса, грчког политичара и државника, датим париском дописнику венизелистичког листа „Неос Козмос“, 16. јануар 1936.

AJ-341, Ф-1, 1936, досије I-5, њов. бр. 121

112. Иво Андрић о седници Комитета тринаесторице и пропозицији Лавал-Хор за измирење Италије и Абисиније, 30. јануар 1936.

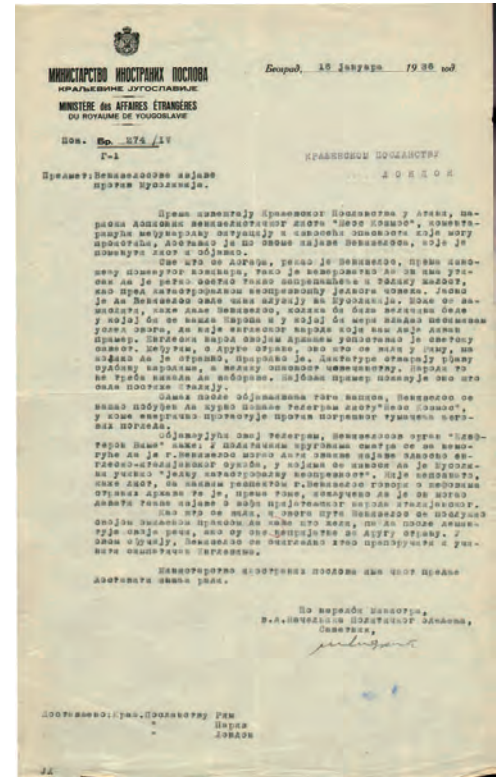
AJ-341, Ф-1, 1936, досије I-2, њов. бр. 196

113. Иво Андрић о демантима бугарског посланика у Атини г. Шишманова о намери Бугарске да прекрши Нејски уговор, 21. март 1936.

AJ-341, Ф-1, 1936, досије I-3, њов. бр. 534

114

111

114. Иво Андрић, в. д. начелника Политичког одељења Министарства иностраних послова КЈ са учесницима заседања Сталног савета Балканског споразума, Београд, 4. мај 1936.

фотографија, AJ-377, 3Ф

116

117

115. Иво Андрић о Конгресу македонских братстава одржаном у Торонту 5–7. септембра 1936, 14. октобар 1936.

AJ-341, Ф-1, досије I-9, йов. бр. 1422

116. Милан Стојадиновић, министар иностраних послова КЈ са чехословачким министром иностраних послова Камилом Крофтом (у позадини Иво Андрић, в. д начелника Политичког одељења), Београд, 1. април 1937.

фотографија, AJ-377, 3Ф

117. Решење председника Министарског савета и министра иностраних послова КЈ др Милана Стојадиновића, којим је Иво Андрић одређен да заступа министра помоћника Владислава Мартинца, 22. април 1937.

AJ-334-134-457

118. Иво Андрић о декларацији коју су 24. априла 1937. француска и енглеска влада предале белгијској влади, 11. мај 1937.

AJ-341, Ф-1, досије I-10, њов. бр. 886

119. Иво Андрић о разговору између италијанског министра иностраних послова Галеаца Ђана и посланика КЈ у Будимпешти Вукчевића, вођеном приликом посете италијанског краљевског пара Будимпешти 18–22. маја 1937, 25. мај 1937.

AJ-341, Ф-1, досије I-2, њов. бр. 941

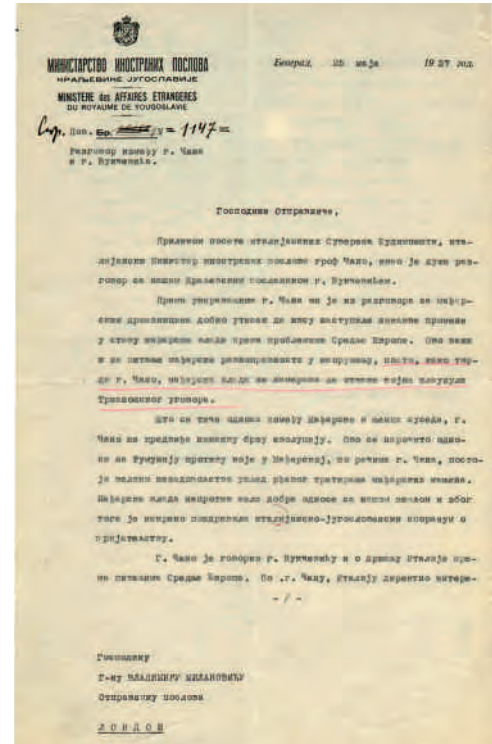
120. Дочек Исмета Иненија, председника Министарског савета Турске, на железничкој станици у Београду. Лево министар иностраних послова Краљевине Југославије Милан Стојадиновић, у средини заступник министра-помоћника Иво Андрић, 29. мај 1937.

фотографија, AJ-377-37

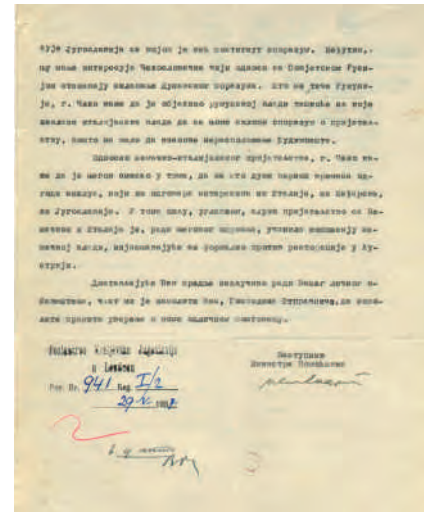
Збирка фотографија М. Стојадиновића

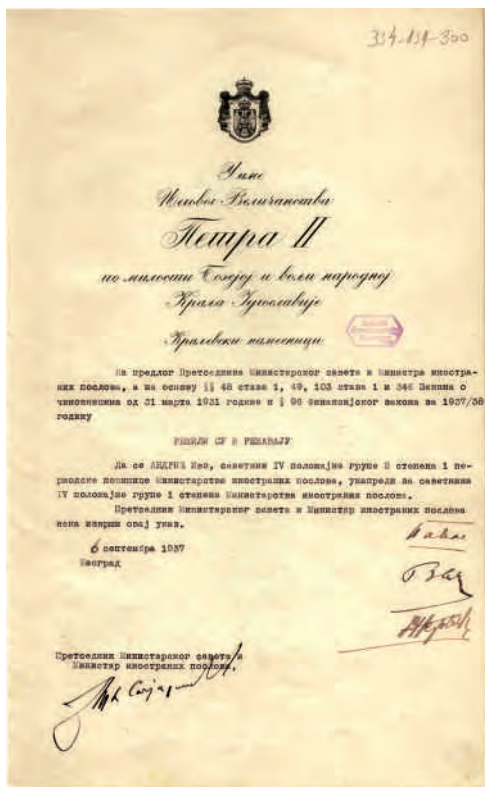
120

119-1

119-2

122

123. Указ краљевских намесника, пов. бр. 5727 од 5. новембра 1937, о постављењу Иве Андрића за помоћника министра иностраних послова КЈ друге положајне групе II степена.

АЈ-МИП КЈ-334, ПО, Укази, Ф-131

124. Иво Андрић, помоћник министра иностраних послова КЈ II положајне групе другог степена, 1938.

фојфотографија, Радован Поповић, Казивања о Андрићу, Београд 1976.

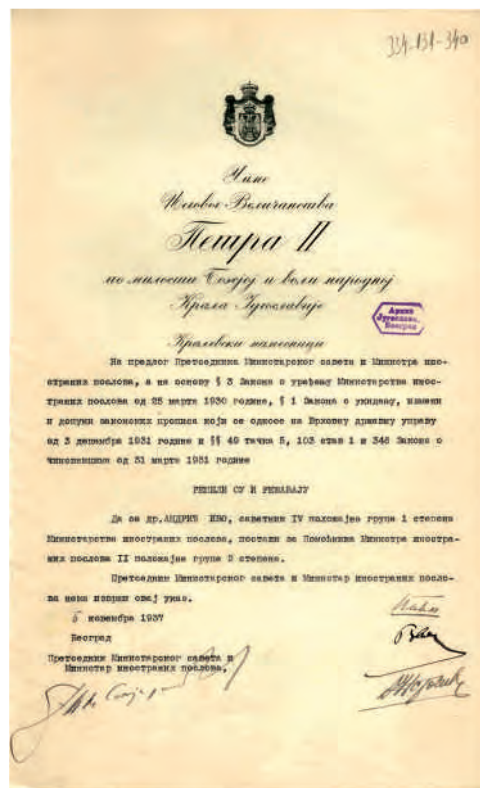
121. Иво Андрић, помоћник министра иностраних послова КЈ о боравку турског министра иностраних послова Ружди Араса у Москви 13–16. јула 1937, 25. јули 1937.

АЈ-341, Ф-1, досије I-5, њов. бр. 1380

122. Указ краљевских намесника, пов. бр. 4602 од 6. септембра 1937, о унапређењу Иве Андрића за саветника четврте положајне групе I степена Министарства иностраних послова КЈ.

АЈ-МИП КЈ-334, ПО, Укази, Ф-131

123

125. Иво Андрић, помоћник министра иностраних послова КЈ о римском састанку Адолфа Хитлера и Бенита Мусолинија, 3. маја 1938, о подели интересних сфера у Средњој и Југоисточној Европи између Немачке и Италије, 17. мај 1938.

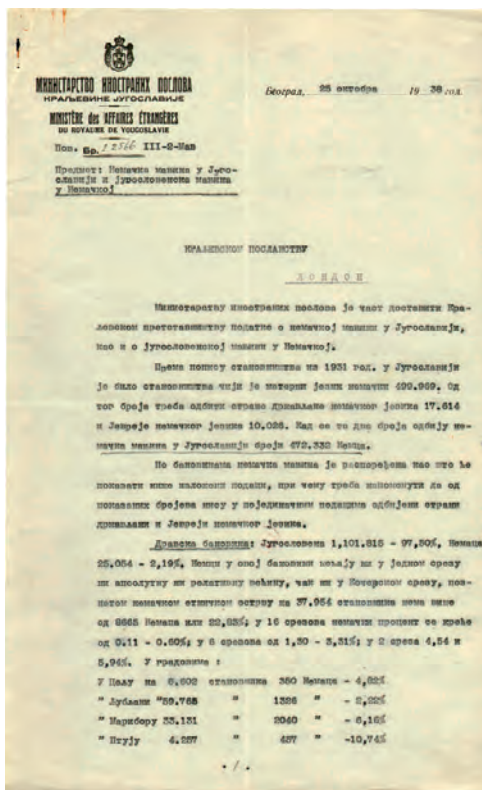
*АЈ, Посланство КЈ у Енглеској – Лондон (341)–I
досије 1-10, њов. бр. 491*

126

126. Представници Мале Антанте са супругама, приликом заседања Сталног савета Мале Антанте на Бледу, пријем у дворцу Брдо, август 1938 (у позадини, крајњи с десна Иво Андрић).

*фотографија, АЈ-377-37
Збирка фотографија М. Стојадиновића*

127

129. Распоред седења и саопштење о свечаној вечери организо-
ваној у част италијанског
министра иностраних послова
Галеаца Тана, у Белом двору,
Београд, 22. јануар 1939.

AJ-74-190-259

127. Иво Андрић, помоћник министра иностраних
послова КЈ о питању немачке мањине у Југославији и
југословенске мањине у Немачкој, 25. октобар 1938.

AJ-341-I, досије I-12, њов. бр. 1042

128. Иво Андрић, помоћник министра иностраних
послова КЈ о питању мађарске мањине у Југославији
и југословенске мањине у Мађарској, 26. октобар
1938.

AJ-341-I, досије I-12, њов. бр. 1043

129-1

130. Иво Андрић, помоћник министра иностраних послова КЈ поводом посете британског премијера Невила Чемберлена и министра иностраних послова Халифакса Риму, 11–13. фебруара 1939, Београд, 26. јануар 1939.

AJ-341-2, досије I-13, њов. бр. 100

131. Елаборат Иве Андрића о Албанији од 30. јануара 1939. састављен и датиран после посете италијанског министра иностраних послова Галеаца Ђана Југославији 19–23. јануара 1939. Средишње питање у разговорима између Ђана и Стојадиновића и Ђана и кнеза Павла било је питање Албаније.

AJ-37-28-206 (415-427)

132

132. Иво Андрић, помоћник министра иностраних послова КЈ о састанку Бек–Хитлер у Берхтесгадену 6. јануара 1939, 28. јануар 1939.

AJ-372-15, њов. бр. 70

133. Посета Григора Гафенкуа, министра иностраних послова Румуније Београду, Иво Андрић у средини, 2. фебруар 1939.

*фотографија,
AJ-377, O3Ф-38*

134

136-1

ПОСЛАНСТВО КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ У БЕРЛИНУ

134. Указ краљевских намесника, пр. пов. бр. 1657 од 28. марта 1939, о именовању Иве Андрића за посланика Краљевине Југославије у Берлину.

АЈ-МИП КЈ (334), ПО Укази, Ф-132

135. Телеграм Иве Андрића, са обавештењем да је 10. априла 1939. преузео дужност посланика Краљевине Југославије у Берлину.

АЈ-334-134-457

136. Панорама Берлина

фотографија, АЈ-377, ЗФ

136

- 136-1. Зграда Посланства Краљевине Југославије у Берлину, 1939.

*фотографија,
Амбасада Републике Србије у Берлину*

137. Иво Андрић у Југословенском краљевском посланству у Берлину, 1939.

фотографија
Задужбина Иве Андрића

138. Политичка карта Европе 1933.

Време, 11. јун 1939.

139. Политичка карта Европе 1939.

Време, 11. јун 1939.

140. Иво Андрић о вестима да се воде преговори између Немачке и Совјетског Савеза, Берлин, 16. јул 1939.

АЈ, Посланство КЈ у Лондону
џов. бр. 792 од 16. јула 1939, Ф-II, досије I-10

137

138

139

143

141. Иво Андрић, посланик КЈ у Берлину о судбини естонског, летонског и литванског посланика у Немачкој после прикључења три балтичке земље СССР-у, 9. август 1940.

AJ-138-4-18, њов. бр. 487

142. Копија Андрићевог извештаја из Берлина од 4. новембра 1940, о бројном стању немачких трупа у Румунији, подизању моста на Дунаву код Ђурђева и румунско-мађарским односима, 9. новембар 1940.

AJ-370-31-89, њов. бр. 1787

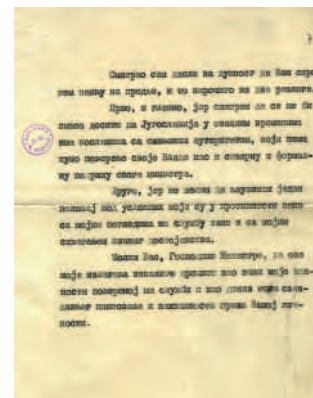
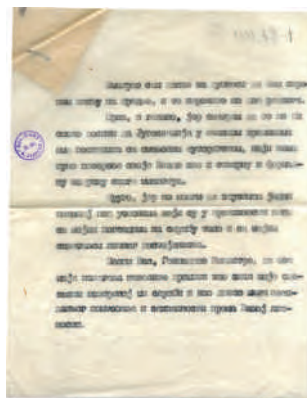
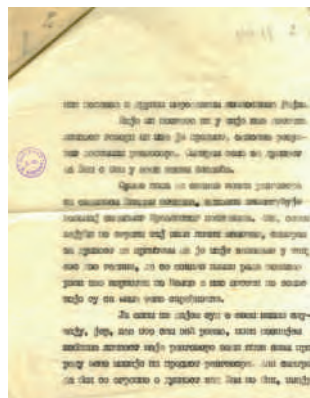
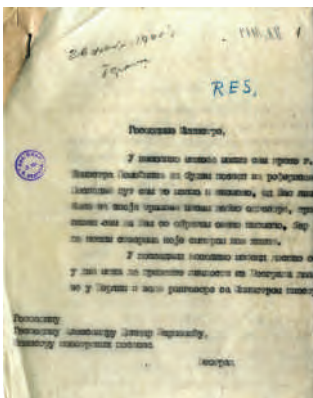
143. Иво Андрић са пријатељицом у Берлину, 1940.

*фотографија, Желимир Боб Јуричић,
Иво Андрић у Берлину 1939–1941, Сарајево 1989.*

144. Писмо Иве Андрића министру иностраних послова КЈ Александру Цинцар-Марковићу од 26. фебруара 1941, у коме изражава тихи протест због повреде личног достојанства схвативши да је практично посланик „са смањеним ауторитетом“.

Архив САНУ,

Лични фонд Иве Андрића, 14334-1114

144 / 1-4

145. Писмо Александра Цинцар-Марковића, министра иностраних послова КЈ – Иви Андрићу од 17. марта 1941.

*Архив САНУ,
Лични фонд Иве Андрића, 14334-1114*

146. Писмо Иве Андрића – министру иностраних послова КЈ Александру Цинцар-Марковићу од 20. марта 1941, у коме тражи да га разреши дужности посланика КЈ у Берлину.

*Архив САНУ,
Лични фонд Иве Андрића, 14334-1114*

147. Протокол о приступању Краљевине Југославије Тројном пакту, потписан 25. марта 1941. у Бечу, у дворцу Белведере

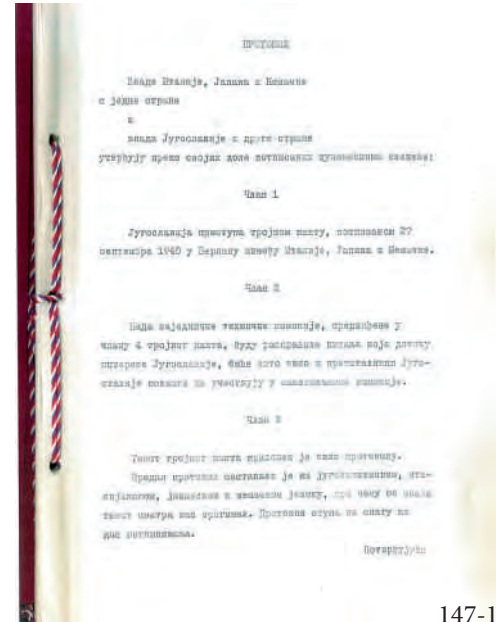
*МСП Републике Србије
Збирка међународних ујовора*

148. Потписивање Протокола о приступању Краљевине Југославије Тројном пакту, 25. марта 1941. у Бечу, у дворцу Белведере. Андрић је присуствовао церемонији потписивања, али није учествовао у преговорима о приступању Југославије Тројном пакту.

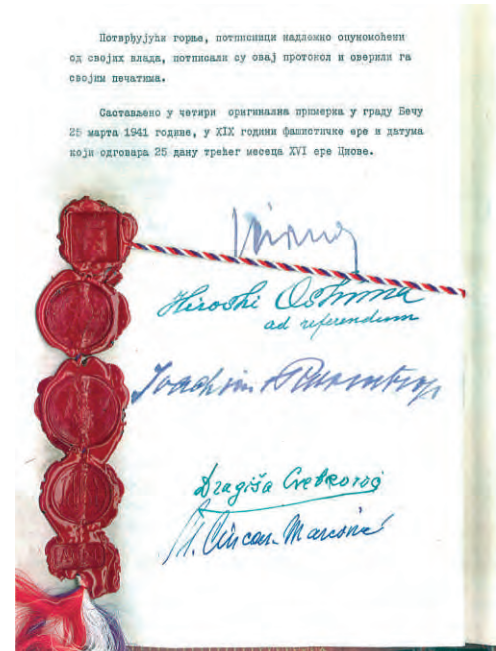
фотографија, АЈ-377, 3Ф

149. Телеграм Иве Андрића, посланика КЈ у Берлину – министру иностраних послова КЈ о повлачењу југословенског дипломатског особља из Немачке, 4. април 1941.

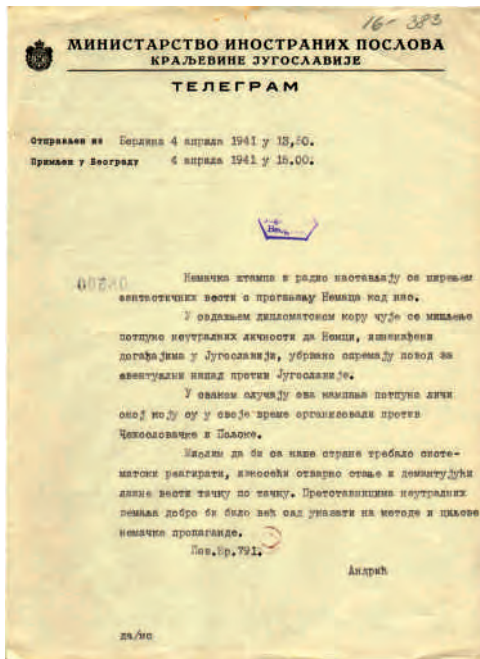
АЈ, 334-16-41, њов. бр. 8498

147-1

147-2

150

152

150. Телеграм Иве Андрића, посланика КЈ у Берлину – министру иностраних послова КЈ у вези са пропагандом немачке штампе о прогањању Немаца у Краљевини Југославији, 4. април 1941.

AJ, 334-16-41, йов. бр. 8500

151

151. Дипломатски пасош Иве Андрића, посланика Краљевине Југославије у Берлину

Музеј рада Београда

152. Дипломатска униформа Иве Андрића, посланика Краљевине Југославије у Берлину

Музеј рада Београда

САДРЖАЈ

Иво Андрић у дипломатији (Миладин Милошевић)	5
Каталог изложбе ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ	
Родни крај и школовање	17
Запослење	21
Службовање	23
Посланство Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца при Светој Столици у Ватикану	23
Генерални конзулат Краљевине СХС у Букурешту.	25
Генерални конзулат Краљевине СХС у Трсту.	27
Конзулат Краљевине СХС у Грацу.	29
Министарство иностраних послова Краљевине СХС	33
Генерални конзулат Краљевине СХС у Марсеју	34
Генерални конзулат Краљевине СХС у Паризу.	35
Посланство Краљевине СХС у Мадриду	37
Посланство Краљевине Југославије у Бриселу.	38
Стална делегација Краљевине Југославије при Друштву народа у Женеви.	39
Министарство иностраних послова Краљевине Југославије	42
Посланство Краљевине Југославије у Берлину	52

ИВО АНДРИЋ У ДИПЛОМАТИЈИ

Каталог изложбе

Издавач

Архив Југославије
Васе Пелагића 33, Београд
www.arhivyu.rs

За издавача

Миладин Милошевић, в. д. директора

Ликовно-графички уредник
Александар Ристић

Лектор и коректор
Бранка Косановић

Тираж

500

Прво издање

Штампа

М-graf, Трстеник

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41:929 Андрић И.
341.71(497.1)(093.2)

ЈОНЧИЋ, Душан, 1952-

Иво Андрић у дипломатији : каталог изложбе
/ аутори изложбе и каталога Душан Јончић,
Јелена Ђуришић ; [уводни текст Миладин
Милошевић]. - Београд : Архив Југославије,
2011 (Трстеник : М-graf). - 60 стр. :
илустр. ; 25 cm

Тираж 500. - Иво Андрић у дипломатији: стр.
5-16.

ISBN 978-86-80099-38-5

1. Ђуришић, Јелена [аутор] [аутор изложбе]
а) Андрић, Иво (1892-1975) - Дипломатија
б) Дипломатија - Југославија - Историјска
грађа

COBISS.SR-ID 186344204

Albert Einstein

ISBN 978-86-80099-38-5

9 788680 099385